

VREMŠČICA BREZ KOČE, VREMŠČICA S KOČO?

MED METULJI IN JAGODAMI

Vračala sva se z morja; iz Crikvenice sva odšla malo po osmi, takoj po zajtrku, in v Pivko sva se pripeljala okrog desete ure. Tam nekje je bila Vremščica, ki nama je v tem delu transverzalne poti še manjkala. S ceste proti Neverkam sva jo kmalu zagledala. Nič drugega ni mogel biti tisti široki, enakomerno napeti hrbet, kot ravno Vremščica. Kažipotov ali tabel ni nobenih, tako da se mora človek zanašati zgolj na svoje občutke. Tik preden cesta zavije na Kal, pa je vendar na nekem drevesu smerokaz, ki kaže naravnost v hrib. Tu sva parkirala, se preoblekla in se zagrizla v hrib.

Mene so strašansko mikale jagode, ki so rasle na obeh straneh poti, a Jože me je priganjal in mi kazal z oblačnimi ohlipi prekrito nebo.

»Dež bo! Pohitiva! Samo poglej te oblake!« A obljubil mi je, da me bo nazaj grede, če bo vreme še držalo, pustil med gozdnimi dobrotami neomejeno dolgo.

Bilo je vroče in soparno, a na srečo vodi pot dolgo po gozdu, le zgornji del Vremščice je travnat in gol. Ko sva stopila iz objema gozda, sva videla, da z dežjem ne bo nič: oblaki so se umaknili, sončna soparica je migotala nad pokrajino in jo ovijala kot s tenko kopreno. Ustavila sva se in občudovala skoraj meter visoke rože, nekakšne lilije, pa žametno rdeče turške nageljne, ranjak z naščeperjenimi rumenimi glavicami in ponižne bele ivanjščice. Na vsakem drugem cvetu se je zibal metulj. Metulj pri metulju — pisani, beli, rumeni, svetlo modri. Letali so okrog naju, nama sedali na ramena in spet vzletali na cvetove.

Po poldrugi uri zložne hoje sva dospela na vrh (1026 m). Tam stoji kamen, na katerem je orientacijska plošča z označenimi smermi do okoliških vrhov — Nanosa, Snežnika, Slavnika, Sv. Trojice in drugih. Odprla sva skrinjico z žigom in na notranji strani pokrova ugledala celo kolonijo pikapolonic. Vse se nama je zasmjalo: toliko sreče na kupu pa še ne!

Užila sva še nekaj časa v razgledovanju naokoli. Osojna pobočja imajo gozdove, prisojna pa pašnike in senožeti. Vroče je bilo, suh zrak, napolnjen z vonjem neznanih rož in trav, se je dvigal s tal.

Potem sva se počasi mimo vseh prelepih rož in metuljev vrnila do gozda. Kako prav je, da še imamo take kraje in koticke, ki so tako neokrnjeni in neomadeževani, kot je Vremščica! Predvidena gradnja planinskega doma bo to podobo verjetno precej spremenila.

V gozdu je sanjala tihota. Ob poti so rasle jagode, nekaj korakov od poti, po ja-

sah in med grmovjem, so rdele v celih le-hah. Snela sem si klobuček z glave in jih nabirala vanj. Najboljše pa so seveda tiste, ki gredo s stebelca naravnost v usta. Dol sva hodila dvakrat dlje kot gor.

Med mnogimi lepimi, še lepšimi in nepozabnimi gorami mi bo Vremščica ostala v spominu po nešteti metuljih in pojedini z jagodami.

Ivanka Korošec

OŠTARIJA NA VREMŠČICI?

Pri nas si zadnje čase polnimo usta s pluralizmom, demokracijo in svobodo, vse skupaj pa je eno samo sprenevedanje. Če so se že odločili za gradnjo koč na Vremščici, naj lepo jasno povedo, da bo tam gostilna s prenočišči in naj se pri tem ne sklicujejo na pojme, kot so planinstvo, gorništvost, približanje narave delovnemu človeku, ovrednotenje nerazvitih krajev in kar je še podobnega. Takih fraz smo nekateri več kot siti.

V vzhičenosti »slovenske pomladi« je seveda tudi pojem slovenstva dobrodošel, da prepričaš javno mnenje o potrebi takega posega. Prepričan sem in trdim, da je odpiranje »oštarije« na Vremščici pojav prostorskega raznarodovanja, če se pri tem ne vnaprej veselimo tistih, ki bodo iz Trsta prihajali na pršut, sir in teran. Še bolj se bodo tam čutili gospode, ki so prišli razdeljevati miloščino gostoljubnim Kraševcem, še bolj se bodo širokoustili, da so pravzaprav prišli na svoje, kot sta se prejšnji teden samovšečno izrazila dva italijanska Tržačana nekemu Milančanu celo pod Prehodavci. Pa bo kdo rekel, da je vendar Vremščica itak dosegljiva vsem in je gradnja objekta kvečjemu izboljšanje ponudbe. Seveda je to res, vendar je kakovost obiska drugačna. Tisti, ki hodimo po kucjih z nahrbtnikom, se doslej nismo čutili odtujene in celo osramočene pred tistimi, ki se navadno okoli drugih gostišč in restavracij potikajo v špičakih, ker so se nad gozdno mejo pripeljali v klimatiziranih mercedesih.

Ovrednotimo najprej to, kar že obstaja, kar je že bilo zgrajeno in propada zaradi naše muhavosti, nesposobnosti, komodnosti in končno, ker se ni izkazalo kot neobhodna potreba! Za zadnji primer mislim na Iztokovo kočjo pod Golaki, sicer pa na planinsko sramoto v Trenti z zaprtim Zlatorogom. Kaj naj pa to zanima sežanske planince? Saj nista objekta na njihovem ob-

močju! Ravno za to gre. Za vrtičkanje, za tri Slovence in štiri društva, kot smo po izročilu navajeni. Kaj šele, da bi se Tolminci, Novogoričani, Sežanci, Goričani in Tržačani iz vseh slavnih planinskih društev domenili in poskrbeli, da se lahko člani in nečlani ustavijo v Trenti, kadar se vračajo z gora, in jih ne mečejo kot garjave pse iz restavracije Orel, kot se je zgodilo konec letošnjega julija. Ali pa gre v primeru Vremščice spet za zavestno ali podzavestno potrebo po alkoholnem aufbiksanju v zaprti družbi na Silvestrovo, 1. maj in 29. november. Pa brez zamere, izkušnja pač uči! In prosim, prihranite mi dodatek, da je taka gradnja tudi v skladu s potrebami splošnega ljudskega odpora! V zasnovi SLO sem tudi sam prepričan, če je ne uporabljamo v primerih, ko naj stara teta dobi dotacijo za počitnice v Vrsarju, ker bo s tem odpornejša v enoti Civilne zaščite.

Potem je še tu transverzala. Ne bom pisal v imenu vseh mogočih transverzalcov, ker nisem med njimi opravil ankete. Oporekam pa komurkoli izmed načrtovalcev, da po svoje govori v imenu vseh. Mene in nekatero iz planinskih vrst, ki jih poznam, naj pustijo izven svojih razlag. Ko sem pred več kot dvajsetimi leti prvič prehodil to planinsko kot, sem se pač prilagodil razmeram od Postojne do Slavnika, ki so drugačne kot v Julijcih in spet drugačne kot na Pohorju ali v Savinjskih gorah. V raznolikosti je tudi čar. Ni me raznolikost odvrnila od tega, da ne bi kasneje spremljal na isti poti še žene, pa sina in da ne bi transverzale opravil še drugič. Pustite nam nekaj samote!

Spet se kdo najde in poreče, naj jaz zganjam svoje planinstvo, naj pa drugim dovolim, da ga po svoje. Ne glede na to, da smatram vzpon z vzpenjačo do Velega polja ali celo do Kredarice in potem važenje, da bi tako lahko prišli na Triglav v japonskih, za kič in ne za planinstvo, menim, da je zgornji način postavljanja vprašanja samo navidezno odprto in »pluralistično«, dejansko pa je sofizem. Podobno kot pri kajenju, kjer bi morali imeti tudi kadilci svobodo kajenja vedno in povsod. Kaj pa ostali? Kakšno svobodo izbire lahko imajo? Kakšno svobodo izbire imam, če mi tak način postavljanja in uresničevanja »razvoja« jmelje možnost poslušanja vetra med počitkom zaradi razsajanja okoli gostišč, ali možnost srečanja z gorskim in gozdnim življenjem, ker trume neosveščenihi kričačev onemogočajo tak stik s svojim objestnim letanjem po lesu? Kakšno možnost izbire imam, če v kočah, do katerih pripelje cesta, ne morem kot transverzalec k potrebnemu počitku, ker pripirajo v njih družinske praznike? Tako je bilo predlansko leto celo v koči pod Raduho, tako je bilo lani v Vratih. Kdo bo na Vremščici utišal zvečer goste, ki bodo dvajsetkrat rentabilnejši od treh, štirih transverzalcov? Zato nas ne mešajte v to

godljo. Morda pa si kdo obeta, da bo v koči žig in da mu ne bo treba na vrh.

Na tak način razmišljanja dobiš navadno iztuhtanko te vrste: »Vendar turistični objekti približajo naravo širokim slojem ljudi, ki bi se sicer vanjo nikoli ne podali; s tem se večja krog prijateljev narave.« Moj odgovor je enostaven: sprenevedanje. Naravo spoznamo in se vanjo vživimo (avtomatizmov pa tudi v tem ni), če se podamo na pot z nahrbtnikom, čutarico in pelerino; če nas malo zažaja ali zmoči, tudi ne škodi, ker spada zraven.

Seveda so vse to le osebna mnenja, ali bolje povedano, mnenje enega. Stvari bodo tudi glede Vremščice šle svojo pot. Umestno pa je, da ne bomo ravno vsi »razburjeno slavnostni«, ko bodo postavili temeljni kamen. Taki se oglašamo bolj poredko ali pa sploh ne, včasih pa nam gre za to, da tudi drugi preberete, kako mislijo tisti, ki se prikažejo iz globine gozda, v tišini prečkajo senožet, se sklonijo, da poberejo jagodo ob poti in izginejo za prvim robom brez vriskanja in jodljanja, brez sindikalnih požrtij, brez prenašanja nad tisoč metrov histeričnega odnosa med starši in otroki, brez prepričanja, da je vse »naše«, češ, kje pa se bomo počutili »svobodno«, če ne v naravi.

Že vem za nekoga, ki bo rekel, da sem skregan s časom.

Aldo Rupel
(Primorski dnevnik)

Jadranje med gorami

Izjemni termični pogoji, vendar tudi izredno znanje in občutek so omogočili velik podvig: letošnjo pomlad je Andre Bucher iz Innsbrucka jadral z jadrainim padalom »comet CX« približno 62 kilometrov daleč med innsbruckom in Unterlangkampfnom. Jadranje je trajalo dve uri in 55 minut, jadralec pa je jadral vzporedno s skoraj zaprto gorsko verigo po dolini navzgor ter s to razdaljo postavil sedanjí svetovni rekord. Andre Bucher je poklicni jadraini padalec.

Drugačen podvig z jadrainim padalom je bil opravljen že lansko poletje v Patagoniji. Štirje nemški alpinisti so šestkrat poskusili splezati na Cerro Torre, vendar so morali zaradi spremembe vremena, močnega vetra in snežnega viharja vselej odnehati. Odločili so zato poskusiti na Fitz Royu. Bivakirali so v njegovi steni, pokriti s tenko padalsko tkanino, naslednji dan priplezali v izredno lepem vremenu na vrh (3441 m), ob rahlem termičnem vzgonskem vetru startali in po 30 minutah jadranja pristali v baznem taboru.

Potem so znova in znova poskusili priplezati na vrh Cerro Torreja, kar jim je po kdo ve katerem poskusu vendarle uspelo. Toda na vrhu (3178 m) se je vreme nenadoma močno pokvarilo, zapihali so močni vetrovi in na skok s padalom seveda ni bilo mogoče niti pomisliti. Vsi štirje so bili karseda veseli, da jim je po vseh mogočih manevrih uspel spust po vrveh v vnožje gore.

Toda le nekaj dni pozneje je srečno naključje hotelo, da sta dva argentinska helikopterja pristala v bližini njihovega tabora. Pilota sta se dala pregovoriti in sta Nemce odpeljala na vrh Cerro Torreja, od koder so z jadrainimi padali zajadrali v bazni tabor.